ANUL V Nr. 4 FEBRUARIE 1956

VESTITORII

Sens unic

Propaganda „Comitetului de Repatriere" din Berlin-Est sufere de o gravă deficienţă : nu aduce niciun argument palpabil. Ni se spune că condiţiile de traiu din ţară sunt, dacă nu excelente, cel puţin mulţumitoare ; ni se aminteşte de generozitatea guvernului, care ne-a iertat toate greşelile contra patriei prin decretul de amnistie ; ne chiamă stăruitor să participăm la construirea unei patrii înfloritoare, în care nu va mai lipsi nimic amărăţilor de români. S'au descoperit noi bogăţii în România, care vor transforma ţara noastră într'un adevărat rai ! Să tot trăieşti şi să nu mai mori — cum zice Românul. Dar toate aceste realizări ale regimului comunist şi schimbările ce s'au produs în ultimul timp în mentalitatea conducătorilor lui — cum se afirmă — refugiaţii nu le cunosc decât din ceeace citesc în gazetele guvernului din Bucureşti.

Ne mirăm că membrii „Comitetului de Repatriere" nu s'au gândit, în interesul cauzei pentru care militează, să întrebuinţeze o metodă mai convingătoare decât aceea a afirmaţiilor goale. O declaraţie, un articol, fie el chiar semnat de un nume ilustru, nu se poate substitui faptului. Nimeni nu poate controla dacă declaraţiile lui Tătărăscu, Ionel Pop, Titel Petrescu corespund realităţii. De unde vreţi să ştie bietul refugiat că în ţară „s'a schimbat ceva", că „greşelile din trecut" nu se vor mai repeta, că astăzi situaţia e cu totul alta, că se merge spre un regim mai uman, mai liber. Unde e proba ? Coloanele din „Glasul Patriei" ? Cine ne garantează că cele scrise în acest ziar sunt adevărate ?

Guvernul din Bucureşti, în beneficiul căruia se desfăşoară activitatea Comitetului, nu oferă niciodată garanţie. Atâtea angajamente şi-au luat comuniştii şi nu le-au respectat încât cu greu se mai poate găsi cineva care să pună preţ pe cuvântul lor. Nu membrii guvernului din Bucureşti, dar nici mai marii lor din Kremlin, după atâtea acorduri călcate în picioare, nu se mai bucură de credit politic în Occident. Nu vorbe, ci fapte cere preşedintele Eisenhower dela Bulganin.

O operaţie analoagă celei actuale, presidată de o comisie de repatriere militară, s'a efectuat sub guvernul Groza între anii 1945-1946. Din sutele şi miile de români cari au acceptat atunci să se repatrieze, cu garanţia guvernului, câţi n'au regretat amar pasul făcut. Mulţi dintre ei şi astăzi mucezesc prin închisori. Experienţa ce-au făcut-o refugiaţii cu comuniştii e încă prea proaspătă în mintea lor ca să poată fi induplecaţi la întoarcere, punându-se doar în funcţiune fabrica de palavre din Berlinul de Est.

Se pare că însuşi guvernul şi-a dat seama cât de şubredă este poziţia lui în raport cu acţiunea de repatriere ce-a întreprins-o. Deaceea a întocmit „Comitetul de Repatriere", făcând apel la o serie de personalităţi, cari, prin trecutul lor, ar oferi mai mari garanţii exilului decât guvernul comunist, detestat de refugiaţi. Dar nici cu aceasta manevră, nici cu aşezarea în prima linie de bătaie contra exilului a unor oameni cu greutate în fostele partide politice, nu vor reuşi comuniştii să risipească atmosfera de neîncredere care domneşte în rândurile refugiaţilor. Întrebarea revine: cine garantează că declaraţiile lui Titel Petrescu, Ionel Pop şi Tătărăscu corespund adevărului ? Până mai ieri, alaltăieri, oamenii aceştia au stat

(Continuare în pag. 2)

ACTUALITATEA LUI EMINESCU

Eminescu se bucură de o actualitate mereu reînnoită. Opera lui poetică l-a înconjurat cu nimbul nemuririi, făcându-l să renască cu fiecare generaţie. Dar Eminescu nu este numai poet. Este şi gânditor politic. Sub acest aspect, nu s'a realizat în jurul numelui său acea unanimitate de simţire care l-a consacrat definitiv pe poet.

Controversa a isbucnit încă de pe timpul când îşi scria articolele în „Timpul". Unii n'au văzut în campania de presă a lui Eminescu decât pe scribul de partid, plătit să-şi împroaste cu invective adversarii ; alţii au explicat vehemenţa de limbaj a articolelor lui cu începuturile bolii care avea să-i întunece mintea câtva ani mai târziu ; alţii, însfârşit, le-au pus pe seama temperamentului său pasional, care nu şi-ar fi găsit cea mai bună întrebuinţare în acest domeniu. Toţi aceşti critici ai activităţii lui ziaristice socotesc că articolele din „Timpul" dăunează geniului său.

Din fericire pentru memoria lui Eminescu, s'au găsit şi mulţi reprezentanţi de frunte ai culturii româneşti cari şi-au formulat alte păreri despre activitatea lui ziaristică. Scurtu, Chendi, Densuseanu, Iorga, Bogdan, Aurel C. Popovici, Puscariu, Mehedinţi, Slavici, Murnu, Goga şi alţii — cum ne informează D. Murărasu — se înclină cu aceiaşi admiraţie şi în faţa gazetarului Eminescu : „O stranie simţire, umbra geniului te atinge când observi că nici una din marile chestiuni ale politicei româneşti actuale nu a rămas ne observată de Eminescu" — scrie Bogdan, — iar Octavian Goga : „Prin scrisul lui Eminescu a cerut cuvânt ideia integralităţii naţionale cu toate atributele ei logice".

După moartea lui Eminescu, articolele lui au căzut bruse în uitare. Pe cât de sus se ridicase poetul în preţuirea contemporanilor, pe atât de puţin interes mai trezea în suflete activitatea lui ziaristică. Într'o anumită măsură, era firească această reacţiune inegală a publicului faţă de diferitele sectoare ale scrisului eminescian. Risipa zilnică a talentului într'o gazetă este legată de anumite circumstante, de un anumit decor politic, care, schimbându-se, scoate din circulaţie şi producţia închinată cotidianului. Rar sunt gazetarii cari rămân în conştiinţa unei epoci şi după ce le-a căzut pana din mână. Dar lipsa de pietate a contemporanilor faţă de scrisul lui Eminescu din gazete are şi un dedesubt. La dispariţia gazetarului Eminescu din conştiinţa publică au contribuit toţi acei politicieni cari au fost atacaţi cu înversunare în timpul vieţii lui dela tribuna ziarului „Timpul". Poetul putea fi ridicat în slava norilor, şi era bine să fie aşa, pentrucă ajuta să se steargă din amintire nesuferitul polemist ; în schimb gazetarul, autorul a sute de articole scânteietoare de inteligenţă, a fost lăsat să populeze doar arhivele Academiei şi nici aici n'au avut pace deplină. Mâini sacrilege au smuls file din colecţia „Timpului"...

Abia în 1905, din pietate şi îngrijirea lui Ion Scurtu, comoara de gândire eminesciană, împrăştiată în studii şi articole, se reintegrează în patrimoniul spiritual al neamului. „Scrierile politice şi literare" ale lui Eminescu reprezintă o dată în istoria spiritului românesc : geniul său complex era menit să dea un nou impuls energiei naţionale la începutul secolului al XX-lea. Cum generaţia pe care o stigmatizase Eminescu cu o nemaipomenită violenţă de limbaj se stinsese între timp, privirea cititorului de atunci era mai degajată decât a contemporanilor poetului, câştigase distanţa necesară pentru a descoperi dincolo de efemer cheile de boltă ale gândirii lui politice. Eminescu nu era un gazetar de ocazie şi nici nu se lăsa surprins de eveniment. El dădea evenimentului interpretarea cuvenită din centrul existenţial al unei concepţii bine legate, pe care şi-o făurise cu preţul unor intense cercetări. Generaţia premergătoare războiului de întregire era şi mai aptă sufleteşte să-i descopere sensul profund al articolelor lui. Ea trăia într'o perioadă care promitea să traducă în fapt tezele susţinute de Eminescu cu 40 de ani înainte.

Studiul lui D. Murărasu, „Nationalismul lui Eminescu", pus la îndemâna exilului de editura „Carpaţii", împlineşte toate condiţiile unei impecabile prezentări a gândirii politice eminesciene. Dacă e ceva să-i reprosăm, este excesul de erudiţie, grija de a utiliza toate amănuntele, pentru a nu săvârşi un păcat împotriva obiectivităţii. Dat fiind importanţa subiectului şi polemicele stârnite de el, D. Murărasu şi-a luat toate măsurile de apărare, pentru a nu putea fi acuzat că s'a lăsat târît în aprecieri de propriul său naţionalism. E o călăuză căreia ne putem încredinţa, pentrucă afirmaţiile lui merg din text în text.

Pentru a înţelege un sistem de gândire sau o concepţie de viaţă, esenţial este să-i descoperim poziţia lui cheie, pentrucă toate celelalte propoziţii nu sunt decât implicaţii ale ei. Rolul principal în gândirea politică eminesciană îl joacă naţiunea. „Naţiunea e categoria supremă — la Eminescu — care însumează şi practicul şi politicul şi culturalul", constată D. Murărasu în capitolul „Privire sintetică asupra naţionalismului eminescian". „Totul, dela complicata organizaţie de stat până la mărunta activitate a unui individ are numai un caracter funcţional şi trebuie să pună în relief vitalitatea naţională" (p. 345). Dragostea de neam e o dată imediată a sufletului. O iubim „sans phrase", cum se exprimă Eminescu. Toate gândirile, toate simţirile lui Eminescu converg spre acest punct central : naţiunea.

Odată pătruns de acest adevăr, Eminescu explorează fiinţa neamului său în toate direcţiile ei de afirmare. Îndreptându-se spre trecut, admiraţia lui se revarsă deopotrivă asupra Romanilor cât şi asupra Dacilor. Totuşi pe Daci pare să-i aibă mai aproape de inimă, pentrucă, în câteva rânduri, voind să arate necesitatea unor schimbări radicale în moravurile publice ale României, întrebuinţează expresia ca totul trebuie „dacizat". Marile figuri din panteonul istoriei noastre, Dragoş, Alexandru cel Bun, Mircea,

ACTUALITATEA LUI EMINESCU

(Urmare din pag. 1)

Stefan. Horia, Iancu se bucură de dragostea lui nemărginită. Aceste vremi trecute sunt pentru Eminescu „veacul de aur“ (p. 80). In tovărăsia marilor umbre ale trecutului isi caută refugiu oridecâteori vrea să scape de privelistea umilitoare a prezentului.

Din fragedа tinerete a cutreierat toate tinuturile românesti si si-a dat seama că acelasi suflet palpită pretutindeni. Sutele de ani de stăpânire străină n'au putut să altereze caracterele de bază ale Românului. In Bucovina, în Ardeal, în Banat, a întâlnit aceiasi tărănime, cu nimic deosebită de masa românească din Moldova si Muntenia. Eminescu mai are însă si întelegerea de a distinge problemele specifice fiecărei provincii, vibratia lor particulară, provenită dintr'un destin istoric deosebit. Vorbind de Românii din Transilvania spune că nu trebuie să ne mirăm dacă la ei se cultivă cu atâta ardoare patriotismul : „Nu trebuie să rădem de frazele lor patriotice, căci pentru ei, nenorocitii cari au vesnic în preajmă „căpcăunii ceia de Unguri“, există întrebări de moarte, la care singuri vor răspunde, deoarece noi, cei din România, ne ocupăm prea putin de ei“ (p. 97). Nu e de mirare că produsele literare sunt de mai slabă calitate în Ardeal ; lupta pentru păstrarea nationalitătii le absoarbe ardelenilor si bănătenilor o mare parte a energiilor lor. Eminescu nu-i uită nici pe Românii din dreapta Dunării si Macedonia. El aduce aminte guvernelor românesti de datoria ce o au să asigure libertatea religioasă si scolastică acestor români. Singurul lor reazim este statul român. Ei trebue scăpati de aviditatea greco - sârbo - bulgară. „Să ne arătăm demni de increderea lor“ (p. 102).

Pentru Eminescu Românii de pretutindeni formează un corp unitar. Orice atingere adusă unei părti trebue s provoace reactiunea întregului. Răspunzând contelui Andrassy, care voia să inaugureze o politică de apropiere de România, îi spune : „ceeace se întâmplă dincolo ne doare pe noi ; orice injurie făcută nationalitătii noastre dincolo e o injurie asupra sângelui si numelui nostru“ (p. 103).

Concentrându-si interesul asupra statului român înfiintat în anul 1859, descoperă grave deficiente în structura lui politico - socială : „aristocratia istorică a dispărut, o clasă de mijloc nu există si nu a rămas decât tărănimea. „Clasa tărănească este natiunea însăsi“ (p. 203). Clasa conducătoare e o „pătură superpusă“, o plebe politică, formată din „reprezentantii unor rase degenerate“. „Si pe când această plebe se înmulteste pe zi ce merge, neamul nobil si drept care cutremura odinioară pământul la un semn al lui Mircea Basarab, sărăceste, scade si moare“ (p. 131). El vedea în partidul liberal, partidul rosiilor, albia politică în care s'a scurs tot acest val de străini venit de peste Dunăre si din Orient. Partidul conservator avea o altă formatie : el caută să ocrotească si să salveze dela distrugere vechile traditii românesti, dar actiunea lui conservatoare e înnecată pe zi ce trece de pătura superpusă. Caracteristica acestei pături este „absoluta ei improductivitate“ (p. 134). „Privindu-i“. Eminescu se întreabă, „ce sunt acesti oameni ?“ si tot el dă răspunsul : „Tărani ? Nu sunt. Proprietari, nu ; învătati, nici cât negrul sub unghie ; fabricanti, numai de palavre ; meseriasi nu, hreasă cinstită n'au, ce sunt dar ? Usurpatori, demagogi, capete desarte, lenesi cari trăiesc din sudoarea poporului fără a o compensa prin nimic, ciocoi boierosi si fudui, mult mai infumurati decât coborâtorii din neamurile cele mai vechi ale tării“ (p. 134). Tărănimea e singura clasă pozitivă în statul român Ea munceste ca să întretină un aparat de stat care-o exploatează mult mai crâncen decât vechea administratie. Statul păturei superpuse nu are nicio întelegere pentru starea ei nenorocită. Desi situatia economică a tărănimii nu a evoluat, i s'au pus sarcini noi, pentru a întretine o armată de lefegii cari nu-i oferă nicio compensatie si cari n'au altă preocupare decât să-si taie o parte cât mai avantajoasă din bugetul tării.

Eminescu dă alarma si asupra primejdiei ce-o reprezintă pentru natiunea română cei 600.000 de Evrei — câti se aflau pe vremea lui în România. „Noua aristocratie, formată din ciocoi, din lene a recurs la Evrei pentru exploatarea muncii tăranului“ (p. 159). Dar Eminescu nu e un antisemit de principii. Nu vede în Evrei un rău în sine. El se opune ca Evreii să capete drepturi egale cu Românii din cauza subredei structuri sociale a noului stat român. „Primejdia revizuirii art. 7 nu stă atât în chestiunea evreiască însăsi, cât în starea în care ne aflăm în momentul în care chestiunea se pune (pag. 191). El cere ca o condi ie prealabilă rezolvării chestiunii evreiesti îmbunătătirea stării tăranului, formarea unei clase tărănesti puternice. „După ce prin sporirea suficientă a populatiei, cultura pământului, din extensivă cum este, ar avea brate destule pentru a deveni intensivă, am avea timp a ne gândi si la regularea pozitiei noilor cetăteni de rit mozaic“ (p. 193). Eminescu crede că elementul evreiese poate deveni chiar un grup etnic productiv, „folositor patriei lui adoptive“ (p. 194), dar numai dacă societatea românească va intra pe făgasul civilizatiei adevărate si al neatârnării economice.

Eminescu are o atitudine critică fată de orice influentă străină. El se ridică cu indignare contra introducerii la noi a formelor de viată apusenă si atrage luarea aminte că „viata răsăriteană e condusă de idealuri istorice si religioase demne de atentie“ (p. 195). Nu crută nici pe Carol I. El ajunge la concluzia că menirea epocii lui Carol Ingăduitorul e trecerea tării în mâna străinilor, e înstrăinarea treptată si sigură a tot ce-i românesc (p. 201). Eminescu nu e contra convietuirii poporului român cu alte rase si nationalităti, dar reclamă întâietate pentru elementul istoric : „Nu zicem că sub cerul acestei tări să nu trăiască si să nu înflorească oricâti oameni de altă origine. Dar ceeace credem, întemeiati pe vorbele bătrânului Matei Basarab, e că tara este, în linia întâia, elementul national si că e scris în cartea veacurilor că acest element să determine soarta si caracterul acestui stat“ (p. 140 - 141).

Nationalismul lui Eminescu nu are un caracter sovinist, cu toată pasiunea ce o pune în apărarea poporului român. El arată acelasi respect fiintei si drepturilor altor popoare. El întrevedea posibilitatea ca natiunea română să fie salvată printr'o confederatie de popoare în care „egalitatea nationalitătilor si a limbilor pe orice teritoriu se vor afla ele, va fi un lucru principal, iar formatiunile de state lucru secundar“ (p. 111), o idee pe care nu o întâlnim nici în cele mai îndrăsnete proiecte de federalizare europeană.

Studiul lui D. Murărasu demonstrează că nationalismul românesc nu e o ideologie de dată recentă, importată de peste hotare. Nu începe nici cu generatia dela 1922 si nici cu miscarea legionară. Cea mai cuprinzătoare minte a neamului nostru l-a stabilit fundamentele. Spiritelor „progresiste“ le va veni ceva mai greu să-l facă chiar pe Eminescu huligan. Există o linie eminesciană, care actionează infailibil în interiorul neamului nostru. Cine nu se împacă cu scrierile politice ale lui Eminescu, cu certitudine că îi lipseste dimensiunea integrală a sufletului românesc.

Astăzi, când comunismul amenintă să ne smulgă neamul din rădăcini, Eminescu — gânditorul politic — trece înaintea poetului. Astăzi lupta se dă pentru însăsi supravietuirea subiectului creator de cultură românească : natiunea noastră. Fără de această natiune nu am fi cunoscut nici magia versului său. Adevărurile politice descoperite de Eminescu ne ajută să ne fixăm coordonatele luptei. Poporul român a ajuns în robia comunismului, pentrucă n'a isbutit „să dea expresie fiintei sale proprii“. Am lăsat destinul să ni-l făurească altii. Dar tot Eminescu ne învată că lupta în care e angajat poporul român astăzi nu poate sfârsi decât cu biruinta lui : „Legile tainice ale universului lucrează pentru triumful natiunii“.

Horia Sima

Sens unic

(Urmare din pag. 1)

în închisori. E de presupus asadar că si-au răscumpărat libertatea, punându-se în slujba regimului si jucând rolul ingrat de astăzi. Nu ne putem deci încredinta nici cuvântului lor, pentrucă ei nu sunt oameni liberi. Ei fac ce li se porunceste. Ei trăiesc vesnic cu frica în oase. Sunt prizonierii regimului si acesta îi foloseste ca momeală pentru refugiati.

Ca să întărească pozitia echipei Tătărăscu, guvernul reperist a recurs la elemente mai putin susceptibile la interpretări de cetăteanul anonim, de omul de pe stradă. Ce veti spune însă, are aerul să zică guvernul, de multimea scrisorilor care vin din tară pe adresa „Glasul Patriei“ ? Oamenii acestia nu sunt de categoria Titel Petrescu. Sunt oameni simpli, muritori de rând, părinti care-si caută copiii pribegi, frati si surori, soti si sotii, care, profitând de mărinimia guvernului, vor să fie iarăsi laolaltă cu toti cei dragi ai lor. Haideti, veniti, nu vă temeti, eu, mama, eu, tata, eu, sora vă spun : întoarceti-vă acasă din neagra străinătate. Pe cei apropiati trebuie să-i credem, căci ei nu ne pot voi răul. E umanul din om care-si strigă durerea prin aceste scrisori.

Incontestabil, aceasta este cea mai puternică armă de care dispune arsenalul propagandei comuniste contra exilului. Dar nici în fata ei un refugiat, care n'a renuntat la judecata proprie, nu rămâne fără replică. Refugiatii se vor întreba — cunoscând metodele super-rafinate ale politiei comuniste — dacă părintii, fratii sau surorile care trimit asemenea scrisori, sunt responsabili de actele lor. După toate probabilitătile nu. Scrisorile apărute în „Glasul Patriei“ nu sunt expresia unui gest spontan, ci servesc ca material în campania de desagregare a exilului, condusă direct de organele guvernului.

Mai rămâne categoria celor cari s'au repatriat recent. Nici declaratiile acestora nu alcătuiesc o probă concludentă. Niciunul din repatriati nu s'a întors ca să ne comunice cum se petrece pe „tărâmul celălalt“. Un om plecat dincolo e ca un om mort. Asa cum nimeni nu se mai întoarce din împărătia umbrelor, tot astfel, din tară încoace, nu mai e revenire, din cauza cortinei de fier. Circulatia între exil si tară se face în sens unic. Ni se dă voie să ne înapoiem în tară, dar, odată ajunsi acolo, „lasciate ogni speranza, voi che'ntrate“.

Dacă într'adevăr în tară s'ar fi produs schimbările spectaculare anuntate de guvern, primul lucru semnalat de noi ar fi fost căderea cortinei de fier, cu corolarul ei imediat, libertate pentru românii din tară să călătorească după buna lor voie în Occident. Asta ar fi dat realmente de gândit exilatilor. Nu mai era nevoie de comitet de repatriere si nici de proza neconvingătoare din „Glasul Patriei“. Să ne imaginăm că bătrâna doamna Ghilezan ar fi venit în persoană să convingă pe fiul său să se întoarcă în tară si alti sute si mii de români trecând frontiera fără nicio dificultate. Această lume, acest du-te, vino, ar fi reprezentat pe solii autentici ai repatrierii. Prin simpla lor prezentă s'ar fi demonstrat refugiatilor că regimul nu se mai teme de cetăteni si nici cetătenii de regim. Prin ei am fi putut afla cu certitudine dacă închisorile s'au golit de detinuti, dacă Rusii nu mai prădă ca înainte, dacă foametea mai bântuie... si dacă diviziile sovietice au de gând să evacueze tara.

Libera circulatie a oamenilor si a ideilor între Est si Vest nu va fi niciodată acceptată de regimul actual din România. Sistemul comunist de guvernare e obligat să sufoce total pe individ. Acest sistem nu poate dăinui decât atâta vreme cât rămâne perfect închis. Dacă nu dau voie oamenilor să călătorească peste hotare e din cauză că situatia din tară e alta decât o descrie propaganda lor si orice contact cu atmosfera de libertate occidentală le periclitează însăsi existenta regimului. Dacă guvernantii dela Bucuresti n'ar avea nimic de ascuns, n'ar avea niciun sens izolarea hermetică în care tin poporul nostru.

Dacă sunt sinceri în intentiile lor fată de refugiati — ceeace presupune în prealabil încetarea vasalităti fată de Moscova — prima dovadă ar fi trecerea dela sensul unic de circulatie, actualmente posibil pentru românii numai din străinătate spre tară, la libera circulatie a oamenilor în amândouă directiile.

CARTEA POLITICĂ

Europa în «secolul războiului total»

În perioada dintre Sarajevo și Hiroșima, întreaga omenire a intrat sub semnul războiului total, prelungit prin războiul rece de astăzi. Raymond Aron, cunoscutul sociolog și publicist francez, analizează în cartea, „The Century of Total War" (Secolul războiului total), apărută anul trecut în America, factorii cari au creat situația actuală și pregătesc pe cea care va urma războiului al treilea mondial.

Evoluția situației internaționale între cele două războaie, sub impactul expansiunii revoluționare a tehnicii militare, e considerată de autor o fatalitate. Dar, deși nu s'ar fi putut evita să se ajungă la tensiunea prezentă dintre Vest și Est, poziția puterilor vestice ar fi totuși mult mai avantajoasă, dacă nu s'ar fi comis două erori capitale: solicitarea Sovietelor la Yalta să intre în războiu contra Japoniei — alianță absolut inutilă, cum rezultă din ultimele revelații ale generalului Mac Arthur — și respingerea de către Eisenhower a planului unei debarcări în Balcani, propus de Churchill.

Singura justificare a lipsei de prevedere a oamenilor de stat vestici e aceea că au condus războiul după metodele caracteristice democrațiilor moderne. Fiind permanent în defensivă, acestea se supun pasiv dinamismului războiului hiperbolic, căutând să-l lichideze cât mai repede, fără să întuiască implicațiile de mai târziu. Pentru mobilizarea opiniei publice mondiale, puterile occidentale au propagat un mit pe cât de convingător pe atât de simplu: națiunile aliate erau apărătorii infailibili ai justiției, în timp ce inamicul reprezenta încarnarea răului. **„Incapabili să gândească asupra păcii și telurilor ei reale, oamenii de stat vestici n'au făcut nici un efort până la sfârșitul ostilităților să separe poporul german de Hitler. Dupăce iluziile propagandei au fost spulberate și Londra și Washington-ul au ob inut sprijinul opiniei publice pentru politica lor de rezistență împotriva intențiilor sovietice, roadele victoriei erau pierdute: Europa Orientală a fost sovietizată, Germania împărțită și China comunistă înarmată prin generozitatea armatei rusești. Războiul al doilea mondial a pus bazele celui de al treilea."**

Pentru dezagregarea frontului națiunilor libere, în vederea războiului total de mâine, Rusia întreține războiul rece. Războiul rece e un război limitat — limitat, nu în ce privește obiectivele sale, ci mijloacele întrebuințate. El e rezultatul direct și inevitabil al acțiunilor Cremlinului și partidelor comuniste din lume: propaganda, spionajul și sabotajul, fomentarea de revoluții și războiul civil sunt formele sale tipice, de regulă combinate. E războiul rece o pregătire pentru războiul general sau numai un substitut? **„Nimeni nu știe ce dată a ales Cremlinul pentru punerea armatelor sale în mars; dar posibilitatea războiului al treilea mondial nu poate fi exclusă. Până atunci fiecare parte își asigură bazele necesare pentru atac și contra-atac."**

Conducătorii Uniunii Sovietelor cred că difuzarea universală a comunismului va fi rezultatul inevitabil al crizei actuale. Pentru mărirea confuziei în lumea liberă, propagandiștii sovietici au lansat sloganul coexistenței blocului comunist cu țările capitaliste. Efectul imediat al ofensivei coexistențialiste a fost trecerea în defensivă a multor oameni de stat vestici. Față în față cu potentații Cremlinului, democrațiile **„în loc să adopte o politică hotărîtă, se întreabă mereu ce vor face tarii rosi? Nu poate fi însă nicio îndoială că Sovietele se îndreaptă spre catastrofă și că strategii din Cremlin pun la cale o serie de războaie monstruoase, civile și externe, care să grăbească triumful final al comunismului.**

În interpretarea ofensivei coexistențialiste rusești, comentatorii vestici oscilează între două teorii extreme. După unii, Rușilor le-ar fi teamă de un război general, care ar putea încetini construirea socialismului și ar împiedeca astfel economia sovietică să demonstreze superioritatea ei intrinsecă. După alții, lupta dintre lagărul socialist și cel capitalist nu va întârzia să ia un caracter militar. Numai în războiu și prin războiu va putea imperiul proletariatului să dovedească că viitorul îi aparține. **„A doua teorie", remarcă Raymond Aron, „e singura care corespunde adevărului".**

Partizanii politicii coexistențialiste își bazează speranțele lor în menținerea păcii impusă de războiul rece pe o lege mereu observată în istorie, după care orice mișcare revoluționară devine până la urmă conservatoare. Mai curând sau mai târziu, vor tinde deci și elitele sovietice, asemenea celor din trecut, să se bucure de roadele progreselor materiale realizate, în loc să se aventureze în acțiuni de cucerire. În sprijinul acestei teorii au fost invocate și analogiile istorice puse în circulație de Spengler iș Toynbee. Astfel, Islamul și Creștinismul s'au combătut secole la rând. Astăzi însă atât creștini cât și musulmani au renunțat la orice încercare de a se extermina sau a se converti unii pe alții. Acelaș lucru se va întâmpla — afirmă partizanii coexistenței — și cu comuniștii și anticomuniștii, cari vor putea trăi în pace alături. **„Pentru mine, comparația e fără temei", precizează autorul. „Coexistența comuniștilor și ne-comuniștilor în sânul unei națiuni va însemna războiu civil permanent, atât timp cât comuniștii consideră ca prima lor datorie să fie la ordinele Cremlinului. Stalinistii ar nega propria lor doctrină dacă ar înceta să predice moartea capitalismului și, în consecință, lupta inevitabilă și ireconciliabilă între cele două lumi. A cere Cremlinului să frâneze pregătirile de războiu împotriva Vestului, e tot una cu a le cere să abjure religia care justifică puterea sa".** Conducătorii sovietici, cum rezultă și din ultimele declarații ale lui Hrușciov și Bulganin, continuă să privească ca îndreptar fundamental al politicii lor celebra recomandație a lui Lenin: „Coexistența permanentă a Uniunii Sovietelor cu statele imperialiste e inadmisibilă. Una sau alta dintre părți va trebui să triumfe până la sfârșit. Înainte de a se ajunge la acest desnodământ, câteva ciocniri teribile între republica sovietică și națiunile burgheze sunt inevitabile."

Rusia, aliată cu China comunistă și protejată în Vest de țările satelite europene, are posibilitatea de a mai menține încă câțiva ani presiunea războiului rece, fără a trece la războiul total sau a accepta condițiile de conlucrare ale Vestului. Separația lumii în două blocuri ostile va rămâne. **„Singura cale către unitatea omenirii, în situația prezentă a lumii, trece prin al treilea război mondial, care va elimina unul din cei doi candidati pentru hegemonia mondială. Aceasta e calea pe care au urmat-o în trecut majoritatea culturilor".**

În această formulare extremă, Raymond Aron e influențat de teoriile lui Spengler. În urma celui de al treilea război mondial, Europa, sau, mai bine, ceeace a mai rămas din Europa la Vest de Cortina de Fier, nu mai poate aspira să joace un rol independent în lume. Sau devine o parte a întregului al cărui centru e format de Atlantic, sau riscă să fie integrată în imperiul continentul dominat de Uniunea Sovietelor. Pe de altă parte, apariția armelor nucleare exclude existența a două mari puteri în lume. Lupta decisivă între America și Rusia trebuie să se consume.

Imediat după primul război mondial, sociologul Max Weber scria că hegemonia americană e inevitabilă, așa cum a fost inevitabilă supremația Romei după al doilea război punic. Evenimentele care au urmat de atunci au adus Statele Unite în poziția de a domina peste jumătate din planeta noastră. Orice statistică economică demonstrează dominația americană. Transiția dela dominația economică la cea politică e normală: războiul al doilea mondial a accelerat numai această transiție, dându-i un caracter dramatic. America va dicta mersul războiului total de mâine.

Războiul total e caracterizat prin distrugeri care afectează la fel pe combatanți și ne-combatanți. Ultimul război a introdus și metoda exterminării de populații întregi, genocidul. Existența popoarelor e periclitată nu numai de desfășurarea ostilităților propriu zise, ci și de furia cuceritorului. După primul război mondial, când Germanii învinși se opuneau unora din cererile Aliaților, istoricul Delbrück îi încuraja asigurându-i: „Pot face orice cu noi; un singur lucru nu pot face însă: să ne ucidă." Vorbea în numele legilor civilizației creștine pe care bolșevicii nu le recunosc. Așa cum populații întregi din republicile sovietice autonome au fost lichidate sau deportate, la fel vor fi probabil tratate de către Ruși în viitorul conflict populațiile din statele europene invadate, dacă timpul le va permite. Dar ravagiile cele mai teribile le vor provoca bombele atomice aruncate de beligeranți pe teatrul de operații european.

Va supraviețui Europa cataclismului celui de al treilea război mondial? Și dacă va supraviețui, va avea forța să-și recâștige prestigiul pe care l-a avut până ieri în lume? Răspunsul la aceste întrebări încearcă să-l dea Raymond Aron în ultimile capitole ale cărții sale.

În fața pericolului sovietic și pentru a marca independența lor față de superioritatea economica americană, popoarele europene cred că unificarea continentului nu mai poate fi amânată. Încercările de până acum în această direcție au rămas însă numai la suprafață și autorul crede că nici al treilea război mondial nu va rezolva problema deodată. Integrarea Europei se va putea face numai treptat și fără eliminarea specificului popoarelor.

Analizând avantajele care ar rezulta din o unificare a Europei — mai ales cele economice, pentrucă cele militare în lumea de mâine nu vor mai avea importanța de astăzi — constată că optimismul partizanilor ideii europene merge prea departe. Nu liberalismul economic va triumfa după război, ci planificarea, care se va putea face și fără unificarea politică. Dacă Europa mai are vitalitatea istorică, o va dovedi altceva: capacitatea popoarelor europene de a înlătura elementele de decadență inerente democrațiilor europene.

În această parte a expunerii sale, Raymond Aron pleacă dela deficiențele sistemului democrat din Franța, atât de deosebit în efectele sale de cel din Anglia. **„Numai libertatea formală nu poate fi criteriul civilizației. Orice civilizație este animată de credințe care transced rațiunea. Sunt Europenii încă capabili să practice arta subtilă a comunităților liberale?"** Înainte de toate trebuie să fie asigurată pacea socială, prin o dreaptă distribuție a bogăției naționale și să fie promovat sentimentul comunității naționale, peste interesele individuale. În această privință, sistemul democratic de până acum n'a dat pe toată linia satisfacție. Deaceea, **„tranziția dela egalitatea politică la egalitatea veniturilor, dela protector al desmosteniților la statul răspunzător pentru bunăstarea tuturor, dela statul garant al libertă ii individuale la statul director al sistemului economic, e inevitabilă."**

Ca bun democrat, pentru Raymond Aron chiar acceptarea decadenței sistemului democrat ar fi mai puțin intolerabilă decât totalitarismul. Există însă o soluție care nu înseamnă anularea sistemului democrat, ci purificarea și întărirea lui. **„Pentru a asigura supravietuirea Europei, democratiile continentului trebuie să pună în practică programul caracteristic aripei drepte: trebuie restaurată capacitatea executivului de a lua hotăriri peste tumultul intereselor private, să se restrângă activitatea asa ziselor grupuri de presiune, să se mențină o administratie nepolitică, să se facă sindicatele să-și dea seama de datoria lor de a-și educa si disciplina membrii, ca si de revendicările la care au dreptul, si să se promoveze formarea unei elite conducătoare însuflețită de conștiința unei misiuni naționale."**

Al II-lea plan cincinal

(Urmare din pag. 9)

nicieni români, care ar avea o productivitate de 6 ori mai mare ca a celor mai moderne maşini de filat cunoscute în lume. Vor fi puse în funcţiune două filaturi de in şi cânepă, începute în primul cincinal, la Gheorgheni şi Fălticeni. Deasemenea vor intra în funcţiune, după raportul de directive, o fabrică de tricotaj, o fabrică de ciorapi, iar, în industria uşoară, două fabrici de sticlărie de ambalaj, o fabrică de porţelan, o fabrică de faianţă şi o fabrică de jucării. În cursul primilor ani ai celui de al doilea cincinal va intra în funcţiune şi combinatul de prelucrare a cauciucului dela Jilava/Bucureşti.

Pentru industria uşoară (textile, pielărie, ceramică, mobilă etc.) sunt prevăzute 5% din investiţiile industriale (în primul cincinal 4,8%).

Deopotrivă de modeste sunt şi realizările prevăzute pentru industria alimentară. Cota de investiţii industriale în această ramură e de 4,5% (5,1% în primul cincinal). Se va termina fabrica de zahăr de lângă Craiova — sperându-se că în acest caz se vor putea produce 288 mii tone de zahăr în 1960 —, se va construi un combinat de produse lactate în Bucureşti, o fabrică de lapte praf şi o fabrică de lapte condensat, fabrici de pâine, instalaţii frigotehnice, o fabrică de bere în Moldova etc.

Cifre de producţie absolute în industria alimentară, ca şi în celelalte sectoare ale industriei, au o valoare academică. Nivelul de trai al populaţiei româneşti nu va creşte. Aşa, pentru a da numai un exemplu, se aşteaptă pentru 1960 o producţie de carne de 1,3 milion tone, din care însă nu se va distribui populaţiei româneşti decât 245.000 to.; restul e pentru creşterea nivelului de viaţă al populaţiei sovietice.

Productivitatea şi rezervele de braţe de lucru

După cum am mai menţionat deja, planul cincinal n'a fost realizat în forma iniţială. Dintre lucrările capitale, cele mai importante dintre „marile construcţii socialiste" au fost abandonate, iar dintre unităţile industriale s'a renunţat la construcţia unui combinat de aluminiu, a unei fabrici integrate de încălţăminte, a unui număr de hidrocentrale, a unui combinat de celuloză ş.a.

Obiectivele celui de al doilea plan cincinal sunt mult mai modeste, însă nici realizarea acestora nu-i garantată. Efectuarea lucrărilor capitale depinde de asigurarea producţiei siderurgice planificate, ceeace e puţin probabil dacă planificatorii s'au bizuit numai pe posibilităţile de expansiune a bazei de materii prime indigene.

Mai intervine însă încă un element de calcul hotărâtor pentru realizarea planului. Producţia prevăzută nu va putea fi atinsă decât dacă productivitatea muncii va creşte cu 45-50%. Ori, productivitatea muncii trebuia să crească şi în primul cincinal până la 75%; n'a crescut însă decât cu 47,7%.

Nivelul productivităţii de atins nu e stabilit numai pe baza înzestrării cu maşini moderne şi energie suplimentară a capacităţii normale de muncă a angajaţilor. Principalul stimulent al producţiei cu care operează comuniştii îl constituie normele ridicate şi întrecerile socialiste în cinstea oricărei mascarade regisate de partid. În jurul acestei agitaţii pentru stoarcerea vlăgii muncitorilor se face mult sgomot, însă rezultatele sunt mult mai slabe decât dacă ar fi lăsaţi oamenii în pace şi li s'ar oferi condiţii de trai acceptabile.

În discursul său, Gheorghiu-Dej a lăsat deajuns să se întrevadă ce încurie domneşte în birocraţia comunistă şi cât de activ e sabotajul lucrătorilor, care-şi manifestă nemulţumirea absentând nemotivat, lucrând de mântuială şi făcând o mare risipă de material. În industria carboniferă, de pildă, s'au făcut în ultimii cinci ani investiţii considerabile, lucrul în mare parte din mine fiind complet mecanizat; cu toate acestea, productivitatea extracţiei de cărbuni în 1955 a fost numai 92% din cea din 1950. Cu metodele proprii regimului comunist e îndoielnic deci că se va realiza şi în anii următori creşterea „rentabilităţii socialiste a întreprinderilor"; fără realizarea productivităţii prevăzute, nu se va putea realiza însă nici prodecţia planificată.

Problema creşterii productivităţii în cel de al doilea cincinal mai are şi alt aspect. În primul cincinal s'a putut corecta oarecum rămânerea în urmă a productivităţii prevăzute, angajându-se mai mulţi muncitori din rezervele suprapopulaţiei agricole. Astfel, din 1948 până în 1955, populaţia muncitoare industrială din R.P.R. a crescut dela 1 milion la 2 milioane.

Recrutarea de noi braţe de muncă în cel de al doilea cincinal va fi mai dificilă. E adevărat că suprapopulaţia agricolă era apreciată la cel puţin 3 milioane. Pe lângă un milion de oameni în industrie, au mai fost absorbiţi din acest rezervor foarte mulţi de birocraţia tentaculară comunistă. Un număr mare de tineri, la vârsta optimă pentru a da randament în economie, e imobilizat în armata reperistă, cu un efectiv mult mai ridicat decât al armatei dinainte de războiu. Alte câteva sute de mii de tineri sunt în miliţie şi în alte organizaţii paramilitare şi de poliţie. Apoi, nevoia de braţe de muncă a agriculturii nu s'a micşorat. Dimpotrivă, prin extinderea culturilor intensive, fără a se extinde proporţional şi mecanizarea agriculturii, sunt necesari mai mulţi lucrători agricoli ca înainte. Abia pentru 1960 se prevede că vor fi făcute arături de toamnă cu tractorul pe o suprafaţă de 2,7 milioane ha (suprafaţa arabilă în R.P.R. va fi la acea dată de 10,5 mil. ha) şi că din suprafaţa ocupată de păioase se vor secera mecanic doar 1'8 mil. ha.—nici măcar jumătate. Nu mai vorbim de lipsa de raţionalizare din gospodăriile colective, unde lucrează, pe aceiaşi suprafaţă, mai mulţi oameni decât în gospodăriile individuale.

Cu date şi explicaţii mult mai amănunţite vom reveni într'un articol viitor asupra desvoltării agriculturii în cel de al doilea cincinal.

Rezervorul de braţe de muncă disponibile în agricultură a fost aşa dar, în stadiul de raţionalizare actual, aproape epuizat. Gheorghiu-Dej a precizat deaceea că sporirea productivităţii muncii în industrie e o condiţie imperioasă şi pentru ca să se economisească forţe de muncă „spre a acoperi necesităţile ramurilor care duc o acută lipsă de braţe de lucru".

Presupunând că s'ar realiza productivitatea prevăzută, cu muncitorii angajaţi acum în industrie s'ar obţine — aşa cum arată şi raportul de directive — cam 75-80% din producţia planificată. Pentru a se realiza şi restul de producţie, ar însemna ca populaţia muncitoare industrială să crească dela 2 mil. la 2,7-2,8 milioane.

Creşterea reală a populaţiei în acest caz, ţinând seamă şi de adausul necesar altor compartimente sociale, ar fi de cel puţin 1 milion. Pentru adăpostirea acestui spor de populaţie, plus excedentul natural al populaţiei vechi, regimul promite să clădească în următorii cinci ani 2,5 mil. m. p. suprafaţă locuibilă, adică cca 50.000 apartamente mijlocii. Creşterii de două milioane a populaţiei urbane în primul cincinal i-a corespuns un spor de 2 mil. m. p. suprafaţă locuibilă — cca 40.000 apartamente. Cazarea celor rămaşi pe dinafară s'a rezolvat îngrămădindu-i până la refuz în casele altora, ceeace va fi practic imposibil cu noii veniţi. Aceste câteva date arată suficient în ce măsură va creşte nivelul de viaţă al populaţiei muncitoare! E un paradox, dar în condiţiile actuale, mizeria populaţiei româneşti creşte proporţional cu desvoltarea industrială.

Lecţia dela Yalta

(Urmare din pag. 10)

In ultimele zile ale vieţii sale, preşedintele Roosvelt n'a fost scutit de durerea să vadă cum i se nimiceşte o mare iluzie, aceea a păcii asigurate pe mulţi ani prin coexistenţa şi buna înţelegere între cei trei aliaţi, pe care prăbuşirea lui Hitler şi a regimului naţional-socialist credea el că o va produce în mod automat. Răspunsul brutal al oligarhiei bolşevice la toate avansurile şi concesiile făcute lui Stalin l-a primit Roosvelt într'un fel neîndoielnic prin lovitura lui Vîşinschi la Bucureşti, care a declanşat avalanşa sovietică în Europa.

Prin pactul mişelesc cu Hitler dela 23 August 1939, Moscova a provocat isbucnirea ultimului războiu mondial, care i-a adus, fără nicio jertfă proprie, în cursul primului an ţările baltice, Polonia răsăriteană, Bucovina de Nord şi Basarabia, adică un câştig teritorial de 463.000 kmp. cu 23 milioane locuitori, ceace reprezintă o suprafaţă aproape egală cu a Franţei şi o populaţie ceva mai mare decât jumătate din această ţară. Prin alianţa cu puterile occidentale, dominaţia sovietică s'a extins apoi în Europa până la diagonala Lübeck-Triest, punând mâna pe toate poziţiile cheie ale Continentului. Statele satelite au o suprafaţă totală de aproximativ 1.260.900 kmp. şi o populaţie de 102.600.000 suflete, cam a şaptea parte din întinderea şi aproape două treimi din numărul locuitorilor Statelor Unite. Dar conferinţa dela Yalta n'a deschis calea expansiunii sovietice numai în Europa, ci şi în Asia, prin acordul secret mai înainte amintit, care a dat în mâna Moscovei imensul material de războiu japonez în Manciuria. Cu acest material a fost înarmată oastea comuniştilor chinezi care l-a învins pe Ciang Kai Sek, transformând imperiul de mijloc, centrul spiritual şi de greutate al imensului continent asiatic, în a doua mare putere a totalitarismului comunist, ale cărei perspective de viitor sunt şi mai mari decât ale uriaşului stat moscovit.

Jalnica tragedie a lumii întregi — cum ar spune cronicarul Manolache Drăghici — a fost faptul că la conferinţa dela Yalta pacea a fost definitiv pierdută de puterile occidentale, tocmai în momentul decisiv când armatele aliate se aflau în faţa victoriei finale, atât în Europa, — ceeace se ştia atunci — cât şi în Pacific, ceeace nu se ştia încă, bomba atomică nefiind încă încercată.

După Yalta nu s'a mai putut ajunge la un acord real între Apus şi Răsărit în niciuna din numeroasele conferinţe internaţionale care au avut loc de atunci, fiindcă Uniunea Sovietică nu vrea să restituie furturile pe care le-a săvârşit, ci dimpotrivă, caută să obţină o recunoaştere formală a respectării acestor tâlhării prin pacte de securitate colectivă, pentruca, având astfel spatele asigurat în Europa, imperialismul său anexionist să se poată manifesta în voie şi în alte părţi ale lumii. Din această cauză, omenirea e condamnată să trăiască de peste un deceniu ca pe un vulcan ce poate isbucni în orice clipă. Politica de coexistenţă pe care Moscova vrea să o impună acum prin campania furibundă de „pace" nu reprezintă în fond decât o încercare ipocrită de a înhăma setea legitimă de linişte a populaţiei din ţările încă libere la carul destructiv al imperialismului mondial sovietic. La Yalta s'a văzut cum înţelege Kremlinul politica de coexistenţă. Încercarea nereuşită atunci de a pătrunde în Mediterana şi continentul african, prin obţinerea unui mandat asupra unei colonii italiene, epigonii lui Stalin caută s'o repete acum prin furnituri de arme şi legături suspecte cu Egiptul şi lumea arabă. Cum însă muscalii nu cunosc măsura, ei înşişi îşi descoperă intenţiile imperialiste; nu atât prin turneul de propagandă deplasată în India şi Asia de Sud cât mai ales prin oferta prematură de ajutor „tehnic şi economic" — fără îndoială desinteresat — făcut ţărilor din America latină. Nu era nevoie ca Moscova să reamintească Statelor Unite printr'o asemenea încercare grosolană de amestec în emisfera vestică, cât de scump a trebuit să plătească Roosevelt faptul că la Yalta a nesocotit testamentul politic al lui George Washington, aşa cum a fost formulat în discursul său de rămas bun dela Mont Vernon, când a spus că „naţiunea care se lasă târîtă să urască sau să iubească alt neam, numai pentru că a făcut aşa totdeauna, a căzut în sclavie faţă de propria sa ură sau dragoste. Ura sau dragostea pot însă să abată naţiunea dela calea datoriei şi propriului ei interes."

Răspunsul Preşedintelui Eisenhower la cea mai recentă ofertă de alianţă în doi făcuţi de Bulganin arată că Statele Unite n'au uitat lecţia aspră dela Yalta şi-şi dau bine seama că viitorul lor propriu e condiţionat de respectarea sinceră a principiilor „Chartei Atlanticului" şi de libertatea popoarelor europene, fiindcă, prin formaţia lor istorică şi prin dreapta lor desvoltare la care au ajuns, mai ales la acestea şi, în special la cele vecine cu Rusia, rezistenţa împotriva expansiunii comuniste este o problemă de importanţă vitală.

C. Sassu

Herausgeber: Verlag "VESTITORII", Dachauerstr. 119, Muenchen 2, Germany — Inh.: Traian Golea, Massmannstr. 4, Muenchen
Verantwortlicher Redakteur: Dr. Virgil Velescu, Blutenburgstr. 20, Muenchen 2 — Zweimonatliche Zeitschrift